

Piiblilugemisest APÜ pilgu läbi

Mari Vahermägi, APÜ peasekretär

Üle kümneaastase tegevuse jooksul on Avatud Piibli Ühingul olnud võimalus teha tähelepanekuid piiblilugemise kohta Eestimaal.

Kui veel 90-te aastate algul võis juhtuda, et mõnes kodus Piibel puudus, siis praegu on vast igal soovijal võimalik see endale muretseda. Piibli omamisest regulaarse Piibli avamiseni on aga pikk tee. Milleks üldse nii iseenesestmõistetavast asjast nagu piiblilugemine rääkida? Peetakse seda kristlaste seas ju sama loomulikuks ja vajalikuks kui söömine või hingamine. APÜ kogemus kinnitab vastupidist. Ja põhjusi selleks on mitmeid.

Ülemaailmselt on kuulda kristlasi tõdemas, et regulaarne piiblilugemine on üks raskemini omandatavaid harjumusi. Vaatamata ümbritsevaile tingimustele või lugeja usutee pikkusele on kõigil perioode, kus selleks tuleb end teadlikult sundida. Samas on mitmeid kõrvaltegureid, mis motiveeritust veelgi nõrgendavad.

Üks peamisi on pettumine ootustes. Ka need, kes igatsusega ja innuga avavad Piibli, ei saa alati "täistulemust". Veel vähem need, kel nälga ja/või aega väheks jääb. Sageli ei teadvustata enesele lugemise eesmärki - mida konkreetselt oodatakse. Pigem on see nagu (tüütu) kohustus, mille üle ei juurelda. Erinevad on ka lugemise viisid - mõni loeb nagu ajalehte, teine nagu romaani ja kolmas nagu horoskoopi. Teisalt on levinud arvamused á la:

Piibel on liiga püha raamat, et võiksin seda ise mõista,
mul puudub vastav haridus,
see on kirikuõpetaja spetsiifika,
või: Piibel ei ole tänapäeval enam päevakohane, sealt pole võimalik leida lahendusi argielu probleemidele.

Kui jätame söömata või hingamata, hakkab meil küllalt kiiresti väga paha. Kui jätame Piibli lugemata - ei juhtu hoobilt midagi! Nagu oluliste prioriteetidega tavaliselt, ei too nende tähelepanuta jätmise koheseid katastroofe. Selle asemel murenevad vaikselt ja märkamatult hoopis (usu) alustalad ja kui tuleb torm, siis on langemine täielik.

Sageli toimub seegi protsess aegamisi - ja seda tänu "aseainetele". On rohkem head vaimulikku kirjandust kui lugeda jõuaksime, on kristlik meedia - pea 24 tundi ööpäevas kättesaadav, on koguduse teenistustel kuuldav sõna. See kõik on vajalik ja hea, aga ei saa muutuda isikliku uurimise/kasvamise aseaineks.

Mõned aastad tagasi jagas APÜ reklaamlehti tekstiga "Omada Piiblit seda lugemata on sama, mis saada armastuskiri, ja jätta see avamata." Armastuskiri on kõigepealt isiklik.

Samamoodi on Jumal kõnetamas Pühakirja kaudu inimest eelkõige isiklikult, aga ka kogudusena. Kumbagi aspekti ei tohi jätta tähelepanuta. Kogudusel on selles läbi aegade olnud oluline kontrolliv ja tasakaalustav roll. Nagu armastussuhtes õpime teist inimest kildhaaval tundma - nõnda ka igapäevase piiblilugemise ja palve kaudu saame samm-sammult enam tundma Jumalat, kes meid on kõnetanud. Ja kes saab öelda, et tal Jumala kohta enam midagi teada saada pole?

Mis oleks asja helgem pool? Tundub, et kõigepealt peaks üldise, usuelu juurde kuuluva "kohustuse" asemele tulema äratundmisrõõm meile antud ainulaadsest võimalusest.

Jumal, kes meid on kutsunud suhtesse Temaga, on kõnetamas meid erakordsel, aegumatul ja ometi kõigile kättesaadaval moel. Ja neid, kellele see on rõõmuks, on päris palju. Neile pole vaja rääkida motivatsioonist - nende jaoks on isiklik piiblilugemine ja palve eelkõige KOHTUMINE ELAVA JUMALAGA. Iga kogetud kohtumisega kasvab nende nälg Jumala tundmise järele.

Seejärel tuleks üle saada hirmust: "Mina ei oska ise sellest aru saada." Jumala sõna on kirjutatud kõigile Tema lastele. Oleme näinud oma töös, kuidas igäüks on võimeline kuulma Jumala kõnet - just sellel tasandil, kus ta parasjagu on. Ja kõigil on maad kasvada sügavuti. Kord, viies läbi piiblingi erinevas eas lastele, lugesime koos 125. Psalmi. Grupi noorim, kartlik 5-aastane, leidis teksti vaatlemisel kinnituse Jumala väe ja hoole kohta kogu loodu üle. Tehes oma arusaamise tasandilt järelduse, ütles ta: "Eks ju, Jumal, kes kaitseb oma rahvast, hoiab ka mäed Jeruusalemma ümber kindlalt seismas?" See võib täiskasvanule tunduda imeliku, koguni vildaka tõena - tolele lapsele aga jäi kauaks meelde kohtumine Jumalaga, kelle vägi hoiab püsti mägesid. On vaja rohkem usaldust - enese vastu, et suudame aru saada; oma ligimese (noore või vana) vastu, et ka tema suudab Jumala abiga ise jõuda just talle vajalike tõdemusteni. Üle kõige aga Jumala Püha Vaimu vastu, kes on läkitatud meile abiks selles protsessis.

Tundub, et enim vajatakse piiblit lugemisel abi selle süsteemseks muutmisel. Poolikut sõnumit omavad on need kristlased, kelle Piibel on ära kulunud "lemmikirjakohtade" kohalt, aga päris puutumata "liiga keeruliseks" või "mittevajalikuks" tunnistatute kohalt. Nõustume, et "Kogu Pühakiri on Jumala sisendatud ja vajalik..." (2Tm 3:16), aga paljud ei tea, kuidas muuta see "kogu" ka isiklikult tähendusrikkaks.

Süsteeme on mitmeid erinevaid ning valik on vaba. APÜ on algusest peale kasutanud ja õpetanud piiblit lugemise meetodit, mis oli keskajal tuntud Lectio Divina nime all, meie sajandil aga induktiivmeetodina. Hämmastav on, kuidas sama metoodika osutub rakendatavaks Piibli erinevaid raamatuid lugedes, kui loevad erinevas eas inimesed ja ka erinevais konfessionaalses ning kultuurikontekstides osalejad. Sajandite jooksul läbi proovitud ja lihvitud Lectio Divina hõlmab enesesse võrdväärsete komponentidena lugemise kõrval ka jätkuva palvetamise, mõtiskluse ning loetu rakendamise praktikas. See on lähedane Jaakobuse kirjas kirjeldatud õigele "sõna peeglistse vaatamisele" (Jk 1:22-25).

Jõuluajal koole külastades tõdesime korduvalt, et nälg armastuse, soojuse, puhtuse ja headuse järele on endiselt valdav. Paljud julgesid selle tunnistuseks ka avalikult oma käega märku anda. Ent on kurb, kui me ei suuda ühiskonnale viia sõnumit elavast sõnast ja selle muutvast väest inimese heaks. Veel kurvem, kui me oma isiklikus usuelus sellest ilma jääme. Kristlik kogudus on just nii elujõuline, kui iga selle üksikliige - seega vastutus on minul ja sinul.

Armastus on kutsunud, kiri on kirjutatud, tee on valmistatud. Jumal ei jäta vahele ühtegi kohtumist.